

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
за результатами самооцінювання
освітніх і управлінських процесів за напрямом
«СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ»

В рамках проведення самооцінювання освітніх та управлінських процесів за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» робочою групою було організовано анкетування учасників освітнього процесу, проведено співбесіди з вчителями, здійснено огляд кабінетів, вивчено документацію (класні журнали, протоколи засідання педагогічних рад, методичної ради, матеріали роботи методичних об'єднань, робочі зошити, зошити для практичних, лабораторних, контрольних робіт), відвідано навчальні заняття педагогів з метою спостереження за проведенням оцінювання навчальних досягнень учнів та його аналізу.

Зокрема, результати проведеного самооцінювання за вимогами/правилами та критеріями є наступними.

Вимога/правило 2.1. Наявність системи оцінювання результатів
навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне
та добросовісне оцінювання

Критерій оцінювання 2.1.1. Здобувачі освіти отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення учнів у Рівненському ліцеї №11 оцінюються за наявними й оприлюдненими критеріями оцінювання, які розміщені на офіційному вебсайті закладу та висвітлені в Освітній програмі на 2025-2026н.р. Такі критерії оцінювання вчителі застосовують з метою забезпечення чіткості, аргументованості та зрозумілості виставленої оцінки. Стратегія розвитку закладу освіти на 2025-2028 рр., річний план роботи закладу освіти передбачають методичні заходи щодо створення функціонування відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання результатів навчання.

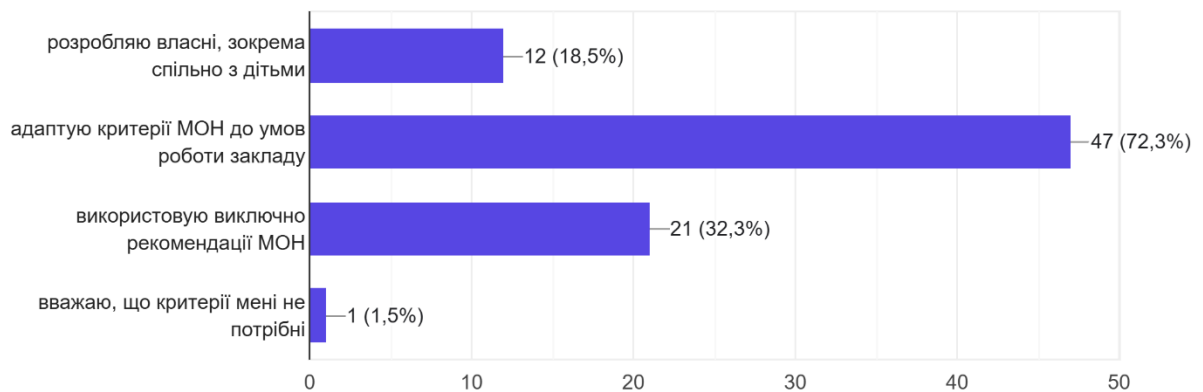
Також слід зазначити, що в багатьох навчальних кабінетах та класних кімнатах початкової школи на інформаційних стендах розміщено інформацію про критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти. Проте, не в кожному навчальному кабінеті наявні такі пам'ятки та інформаційні стенди.

Відповідно до освітньої програми закладу педагогічний колектив у своїй діяльності керується нормативними документами, передбаченими

чинним освітнім законодавством у сфері оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, використовуючи критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, розроблені МОН України. 32% опитаних педагогічних працівників зазначили, що під час оцінювання використовують виключно критерії, запропоновані МОН України; 73% адаптують критерії МОН до умов роботи закладу; близько 19% вчителів розробляють власні критерії спільно з учнями.

4. Які критерії оцінювання Ви використовуєте для предмета (предметів), які викладаєте?

65 відповідей

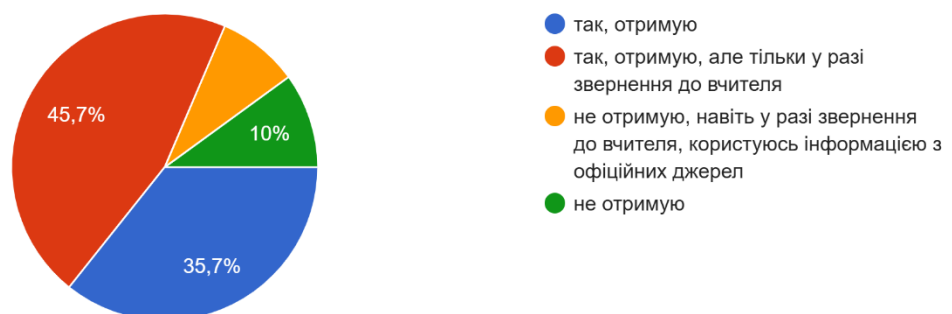

Педагогічні працівники здійснюють різні види оцінювання здобувачів освіти під час освітнього процесу (формувальне, поточне, підсумкове, використовують самооцінювання та взаємооцінювання). Згідно рішення педагогічної ради, оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у початковій школі вербальне (1-2 класи) та рівневе (3-4 класи).

За результатами анкетування встановлено, що здобувачі освіти, в основному, отримують від педагогів інформацію про критерії та правила оцінювання своїх навчальних досягнень (більше 81% опитаних). Проте, частина учнів зазначили, що такої інформації не отримують (10%), частина користується інформацією щодо критеріїв оцінювання з офіційних джерел (10%).

3. Ви отримуєте інформацію про критерії, правила оцінювання навчальних досягнень?

70 відповідей

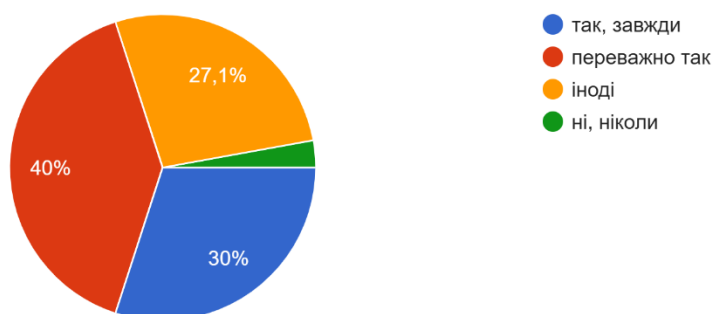

Педагогічні працівники інформують здобувачів освіти про критерії, за якими оцінюють їхні навчальні досягнення на початку навчального року, перед вивченням кожної теми, пояснюють індивідуально, розміщують інформацію про критерії оцінювання на інформаційних стендах.

Батьки здобувачів освіти зазначають, що отримують інформацію про критерії, правила і процедури оцінювання (70%). Частина опитаних батьків відповіли, що отримують таку інформацію рідко (27%), і лише окремі батьки зазначили, що такої інформації не отримували ніколи.

7. Ви отримуєте інформацію про критерії, правила і процедури оцінювання навчальних досягнень учнів?

70 відповідей

Вчителі закладу, в основному, доступно пояснюють і аргументують виставлення оцінок. Зокрема, здобувачі освіти зазначають, що:

- вчителі ще до початку оцінювання завжди пояснюють, за що можна отримати ту чи іншу оцінку і після оцінювання завжди її обґрунтовують - 31%;
- вчителі переважно пояснюють вимоги до оцінювання, але аргументують оцінку лише на прохання - 51%;
- вчителі дуже рідко попередньо пояснюють вимоги до оцінювання, не завжди аргументуючи оцінку - 11%.

5. Наскільки доступно вчителі пояснюють і аргументують виставлення оцінок?

70 відповідей

Рівень самооцінювання за критерієм 2.1.1. – достатній

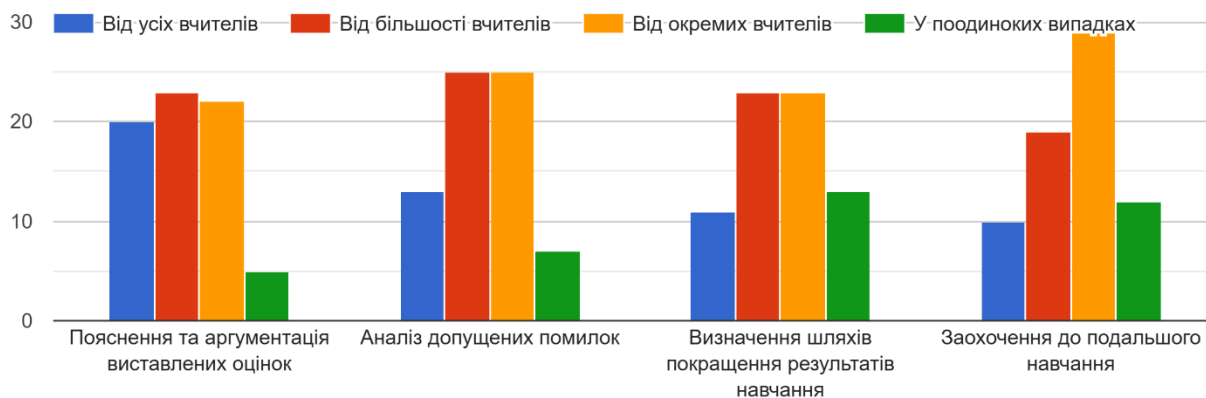
Критерій 2.1.2. Система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання

Оприлюднені критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів і курсів робочого навчального плану розроблені на основі компетентнісного підходу. Система оцінювання в закладі сприяє компетентнісному підходу, адже фокусується не лише на запам'ятовуванні фактів, а й на вмінні застосовувати знання на практиці. Вона оцінює здатність критично мислити, розв'язувати проблеми, співпрацювати та навчатися впродовж життя.

Аналіз відвіданих занять показав, що вчителі, в основному, використовують основні інструменти, за допомогою яких система оцінювання реалізує компетентнісний підхід. Зокрема, вчителі здійснюють формувальне оцінювання, надаючи пріоритету зворотному зв'язку, а не лише оцінці. Вчителі, здебільшого, коментують прогрес учня, підкреслюють сильні сторони та коригують процес навчання.

Результати анкетування свідчать, що більшість здобувачів освіти отримують зворотній зв'язок від учителів під час пояснення та аргументації виставлених оцінок, аналізу допущених помилок, визначення шляхів покращення результатів навчання.

7. В яких формах Ви зазвичай отримуєте зворотний зв'язок від вчителів щодо Вашого навчання?

При оцінюванні учнів більшість педагогів використовують компетентнісно орієнтовані завдання, враховують зусилля учнів, результати їх дослідницької діяльності, участь у проєктах та командній роботі, пошуку рішень. Аналіз відвіданих уроків вчителів показав, що вони, здебільшого, приділяють належну увагу елементам формувального оцінювання, періодично проводять взаємооцінювання та самооцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти, здійснюють аналіз навчальних досягнень учнів, мотивуючи їх на досягнення результату, намагаються будувати партнерські відносини із своїми вихованцями. Під час відвіданих навчальних занять з'ясовано, що переважна більшість учителів надають учням час на обдумування відповіді, супроводжують її уточнювальними запитаннями,

більшість забезпечують зворотній зв'язок щодо якості виконання завдань, відзначають досягнення учнів та підтримують в них бажання навчатися.

За умови організації дистанційного навчання вчителі організовують заняття в онлайн режимі відповідно вимог Санітарного регламенту. Забезпечується систематичний зворотний зв'язок. Завдання на перевірку та оцінювання знань містять тести і вправи компетентнісного характеру. Вчителі демонструють презентації, відео, роблять уроки насиченими і цікавими.

За результатами опитування, більшість педагогів зазначають, що спостерігають особистісний поступ здобувачів освіти. Він проявляється у зростанні відповідальності, самостійності, вмінні працювати в команді, висловлювати власну думку, приймати рішення та дотримуватися норм академічної доброчесності. Такий розвиток пов'язаний із системною роботою на уроці, створенням безпечного та вмотивованого освітнього середовища, а також залученням учнів до проєктної, творчої діяльності.

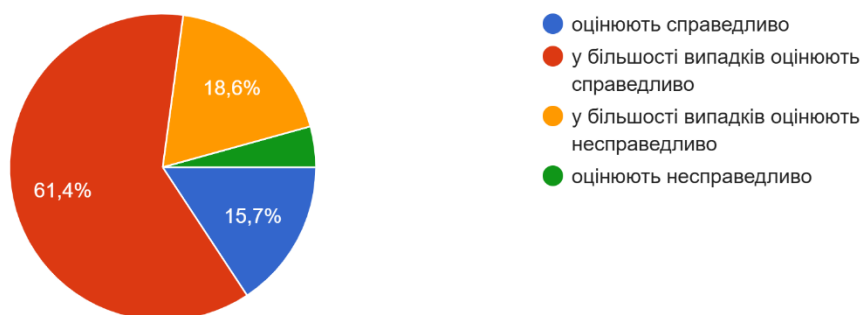
Рівень самооцінювання за критерієм 2.1.2. – достатній

Критерій оцінювання 2.1.3. Здобувачі освіти вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним

Понад 77% опитаних учнів вважають, що вчителі здійснюють здебільшого справедливе та об'єктивне оцінювання результатів їх навчальної діяльності. Зокрема, близько 16% здобувачів освіти зазначають, що вчителі оцінюють справедливо, 61% - у більшості випадків справедливо, понад 18% - у більшості випадків оцінюють несправедливо і лише окремі учні вважають, що оцінювання вчителями результатів їх навчання є несправедливим.

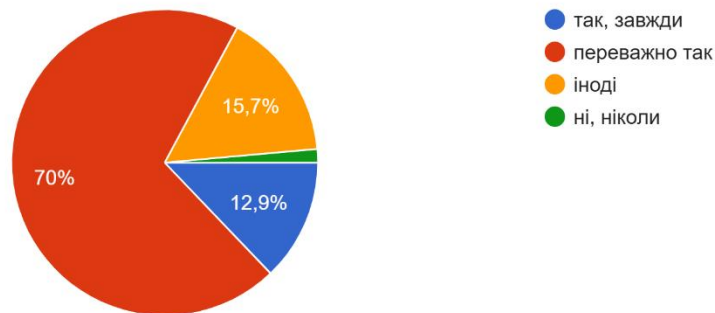
4. На Вашу думку, вчителі справедливо оцінюють Ваші навчальні досягнення?

70 відповідей

Понад 88% опитаних батьків цікавляться інформацією щодо сучасної системи оцінювання навчальних досягнень учнів, всі батьки контролюють результати навчання своїх дітей, близько 83% вважають, що вчителі справедливо оцінюють їх початкові досягнення.

6. На вашу думку, вчителі справедливо оцінюють навчальні досягнення Вашої дитини?
70 відповідей

Рівень самооцінювання за критерієм 2.1.3. – достатній

В цілому рівень самооцінювання за вимогою/правилом 2.1. – достатній

Вимога/правило 2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі

Критерій оцінювання 2.2.1. У закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти

Аналіз вивчення документації та опитування показав, що у закладі систематично проводяться відстеження результатів навчання здобувачів освіти.

Спостереження за навчальними заняттями показують, що більшість вчителів обґрунтовують кожен виставлений оцінку учню індивідуально. На початку навчального року під час зустрічі з батьками на загальношкільних або класних батьківських зборах адміністрація закладу, класні керівники, вчителі-предметники (за потреби, запитом батьків) ознайомлюють батьків учнів із принципами, загальними критеріями і підходами до оцінювання навчальних досягнень у зв'язку із впровадженням нових підходів до оцінювання в НУШ.

Адміністрацією закладу аналізуються результати та динаміка навчальних досягнень учнів, визначаються типові помилки, розглядаються на нарадах при директору, педагогічних радах, приймаються рішення про підвищення якості освітнього процесу, мотивації навчальної діяльності учнів. Питання критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, здійснення формульованого оцінювання, результатів моніторингу навчальних досягнень учнів розглядаються на педагогічних радах, нарадах при директору, засіданнях методичних об'єднань.

У закладі двічі на рік здійснюється внутрішній моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти з усіх предметів інваріантної складової навчального плану. Інформація про результати моніторингу подається у

вигляді таблиць та діаграм, узагальнюються в підсумкових наказах. Результати моніторингів оприлюднені на вебсайті закладу та використані у річному звіті директора закладу. За результатами відстеження здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти, ухвалюються рішення щодо їх коригування. Аналіз результатів проводиться на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, нарадах при директору, де приймаються рішення щодо корекції освітньої діяльності педагогів, визначення освітньої траєкторії окремих учнів. Проте, прийняті за їх результатами рішення не завжди повністю використовуються для подальшого корегування системи оцінювання та вирішення виявлених проблем. Окремі батьки зазначають, що не завжди проводиться аналіз помилок при написанні контрольних робіт з деяких предметів та їм хотілося б, щоб оцінки супроводжувалися підтримкою та поясненням.

Оцінювання навчальних досягнень вчителями, на думку більшості учнів, здійснюється з метою визначення рівня знань, умінь і навичок (47%) та відстеження їх індивідуального прогресу у навчанні (близько 16%). Проте частина здобувачів освіти зазначають, що їм невідомо, з якою метою оцінюють їх результати навчання (27%).

8. У школі оцінюють Ваші результати навчання з метою:

70 відповідей

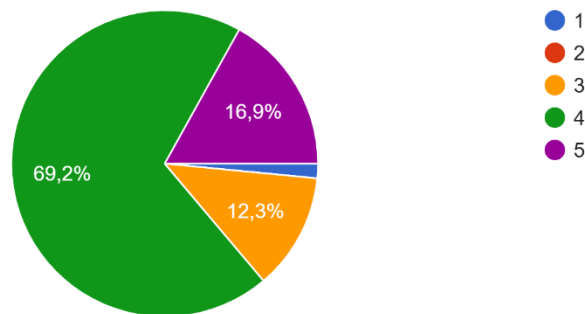
Рівень самооцінювання за критерієм 2.2.1. – достатній

Критерій оцінювання 2.2.2. У закладі освіти впроваджується система формувального оцінювання

Оцінювання у закладі спрямовується на розвиток учнів. Результати спостереження за навчальними заняттями та опитування показали, що більшість педагогічних працівників за допомогою оцінювання відстежують особистісний поступ здобувачів освіти, формують у них позитивну самооцінку, відзначають досягнення, підтримують бажання навчатися, запобігають побоюванням помилитися

Більшість педагогів закладу, в основному, володіють методами та інструментами формувального оцінювання на достатньому (близько 70%) та високому (близько 17%) рівні:

8. Оцініть за 5-бальною шкалою Ваш рівень володіння методами та інструментами формувального оцінювання (1- найнижчий рівень, 5 - найвищий рівень)
65 відповідей

Формувальне оцінювання впроваджується через постійний зворотний зв'язок, самооцінювання та взаємооцінювання учнів. Воно відбувається, здебільшого, на кожному уроці і фокусується на підтримці здобувачів освіти, відстеженні їхнього поступу та корекції навчального процесу. Більшість педагогів формують та обговорюють з учнями чіткі очікувані результати, надають рекомендації щодо покращення роботи, адаптують свої методи викладання відповідно до потреб класу, спираючись на те, що учні вже засвоїли.

В свою чергу, завдяки впровадженню формувального оцінювання, діти вчаться аналізувати власні успіхи та визначати труднощі (наприклад, за допомогою карток, чек-листів чи відповідей на запитання "Чому це важливо?"), оцінюють роботи одне одного за встановленими критеріями, що розвиває критичне мислення та відповідальність.

Найбільш поширеними на відвіданих заняттях були такі інструменти формувального оцінювання: «Сигнали рукою», «Хвилинне есе», «Три речення», «З-Х-Д», «Інтелект-карти», «Світлофор», «Дві зірки й одне побажання», «Драбинка успіху», самооцінювання та взаємооцінювання.

Слід зазначити, що на рівні закладу (адміністрації) питання формувального оцінювання розглядалося на засіданнях засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, нарадах при директору. Окрім того, в рамках методичної роботи в закладі проводились інформаційно-методичні заходи - інструктивні наради, тренінгита майстер-класи для обміну досвідом щодо ефективних прийомів формувального оцінювання, взаємовідвідування уроків, відвідування уроків у 4-х класах вчителями-предметниками майбутніх 5-х класів. Відбувається заохочення вчителів до використання портфоліо, тематичних блогів або спеціальних онлайн-інструментів для здійснення оцінювання.

Рівень самооцінювання за критерієм 2.2.2. – достатній
В цілому рівень самооцінювання за вимогою/правилом 2.2. – достатній

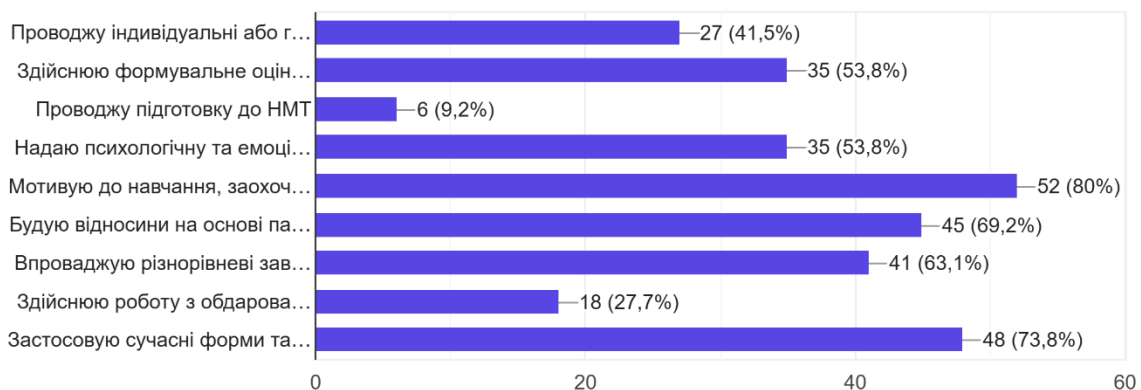
Вимога/правило 2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання

Критерій оцінювання 2.3.1. Заклад освіти сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання

Одним із чинників, який характеризує якість освітнього процесу в закладі освіти, є задоволеність учнів результатами навчальної діяльності. Система оцінювання допомагає відстежувати прогрес та формувати в учнів відчуття відповідальності за результати своєї навчальної діяльності. Відповідно до результатів анкетування педагогічні працівники надають учням необхідну допомогу в навчальній діяльності. Так, за результатами опитування, педагоги мотивують здобувачів освіти до навчання, заохочують до самостійності, застосовують сучасні форми та методи навчання з метою зацікавлення учнів, впроваджують різнорівневі завдання та вправи, працюють з обдарованими учнями, проводять індивідуальні або групові консультації, підготовку до НМТ, відстежують навчальний поступ учнів, здійснюючи формувальне оцінювання, створюють ситуації успіху, надають психологічну та емоційну підтримку, будуючи відносини на основі партнерства та співпраці.

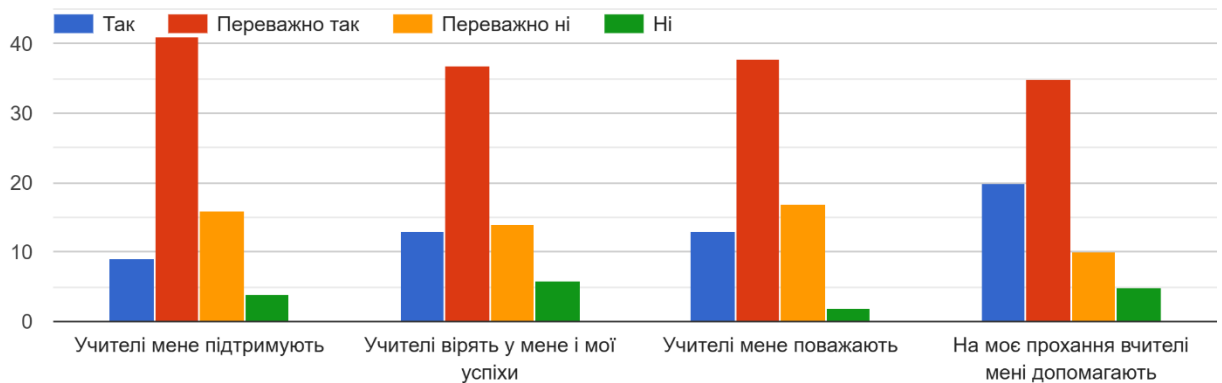
2. Яку підтримку Ви надаєте здобувачам освіти в їхньому навчанні? (можна обрати кілька варіантів відповідей)

65 відповідей

З цим погодилися близько 50% опитаних учнів. За результатами анкетування, ця частина здобувачів освіти зазначають, що вчителі здебільшого їх підтримують, поважають, допомагають, вірять у їх успіхи, аргументують виставлення оцінок.

2. Наскільки Ви погоджуєтеся з наступними твердженнями?

34% опитаних учнів зазначають, що їхня думка враховується вчителями під час уроків з більшості навчальних предметів, такий же відсоток учнів відповіли, що їх думка враховується лише на уроках окремих предметів. У той же час, 20% вважають, що педагогічні працівники нав'язують свої думки учням, а 11% - що у закладі думка учнів практично не враховується.

Більшість учнів відповідально ставиться до процесу навчання та усвідомлюють його важливість для подальшого життя. Зокрема, близько 33% здобувачів освіти зазначають, що відповідально ставляться до навчання, усвідомлюють його важливість для подальшого життя, і школа цю відповідальність розвиває; 31% опитаних учнів відповідально ставляться до навчання, усвідомлюють його важливість для подальшого життя, але вважають, що школа цю відповідальність не розвиває; 21% відповіли, що освітній процес у школі не сприяє відповідальному ставленню до навчання, а вони відповідально ставляться до вивчення лише деяких предметів; понад 14% вважають, що школа не готує випускника до життя, тому у них відповідальність за результати навчання відсутня.

64% учнів вважають, що результати навчання залежать виключно від їх праці та наполегливості, 66% – від рівня викладання, 40% - від ставлення вчителів, близько 33% зазначають, що на результати навчання впливає об'єктивність оцінювання вчителями, значна частина учнів (понад 40%) відзначили вплив однокласників, інтер'єру закладу та погодних умов.

З метою формування у здобувачів освіти відповідального ставлення за результати навчання, педагогічні працівники під час оцінювання результатів навчальної діяльності учнів дотримуються академічної доброчесності та формують культуру академічної доброчесності у здобувачів освіти шляхом інформування основних засад та принципів академічної доброчесності, зокрема:

- проведення бесід щодо дотримання академічної доброчесності (83%);

- підготовка до уроків та використання завдань, які унеможливають списування (близько 48%);
- ознайомлення здобувачів освіти з основами авторського права (20%).

Також педагоги використовують методичні розробки для формування основ академічної доброчесності (14%).

На запитання щодо проведення вчителями бесід про важливість дотримання академічної доброчесності (неприпустимість списування та плагіату, необхідність вказувати джерела інформації, які використовуються тощо) здобувачі освіти відповіли, що бесіди проводяться, але не регулярно (понад 55 %), 20% зазначають, що подібні заходи не проводились, а 17% опитаних взагалі не розуміють, про що йдеться. Слід зазначити, що проблема порушення учнями академічної доброчесності (зокрема, списування), залишається актуальною.

Рівень самооцінювання за критерієм 2.3.1. – потребує покращення

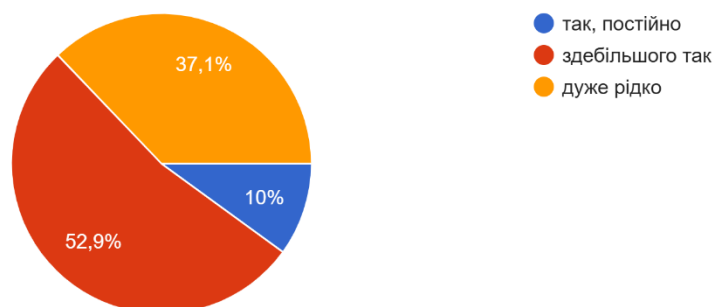
Критерій оцінювання 2.3.2. Заклад освіти забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти

Відповідно до результатів спостереження за навчальними заняттями, можна зробити висновок, що лише частина педагогічних працівників використовують прийоми самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти в системі оцінювання результатів навчання. Зокрема, у 1-4-х класах, здебільшого, приділяється увага самооцінюванню та взаємооцінюванню. У 5-11-х класах окремі вчителі впроваджують самооцінювання та взаємооцінювання систематично, більшість педагогів проводять взаємооцінювання та самооцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти періодично, або взагалі дуже рідко.

Лише 10% учнів зазначає, що вони постійно здійснюють самооцінювання результатів своєї роботи під час навчання; близько 53% стверджують, що здебільшого проводять самооцінювання. Проте, значна частина (понад 37%) здобувачів освіти відповіли, що здійснюють самооцінювання на уроках дуже рідко.

6. Чи здійснюєте Ви самооцінювання результатів своєї роботи під час занять?

70 відповідей

Рівень самооцінювання за критерієм 2.3.2. – потребує покращення
В цілому рівень самооцінювання за вимогою/правилом 2.3. – потребує покращення

Таким чином, аналізуючи результати проведеного самооцінювання за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти», можна зробити висновок:

- учні та батьки обізнані з критеріями, правилами та процедурами оцінювання, а вчителі, в основному, своєчасно доводять їх до відома учасників освітнього процесу;
- педагоги здійснюють справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброчесне оцінювання навчальних досягнень учнів, використовують різні види оцінювання, відстежують навчальний поступ здобувачів освіти, формують у них позитивну самооцінку, відзначають досягнення, підтримують бажання навчатися;
- здобувачі освіти, в основному, відповідально ставляться до процесу навчання, оволодіння освітньою програмою.

Проте, потребує вдосконалення робота щодо до формування відповідального ставлення здобувачів освіти до результатів своєї навчальної діяльності, зокрема – дотримання академічної доброчесності. Також необхідно поглибити використання інструментів формувального оцінювання, зокрема – самооцінювання та взаємооцінювання.

В цілому рівень самооцінювання за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» - достатній

РІВНІ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВИМОГАМИ

2.1. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброчесне оцінювання	ДОСТАТНІЙ
2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі	ДОСТАТНІЙ
2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання	ПОТРЕБУЄ ПОКРАЩЕННЯ

РІВНІ ОЦІНЮВАННЯ ЗА КРИТЕРІЯМИ

Напрям 2. Система оцінювання здобувачів освіти	
2.1. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та добросовісне оцінювання	
2.1.1. Здобувачі освіти отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання	ДОСТАТНІЙ
2.1.2. Система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання	ДОСТАТНІЙ
2.1.3. Здобувачі освіти вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним	ДОСТАТНІЙ
2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі	
2.2.1. У закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти	ДОСТАТНІЙ
2.2.2. У закладі освіти впроваджується система формульовального оцінювання	ДОСТАТНІЙ
2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання	
2.3.1. Заклад освіти сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання	ПОТРЕБУЄ ПОКРАЩЕННЯ
2.3.2. Заклад освіти забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти	ПОТРЕБУЄ ПОКРАЩЕННЯ
Рівень оцінювання за напрямом 2	ДОСТАТНІЙ